

BUDA-PESTA

2 Octomvre st. v.
14 Octomvre st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 40.

ANULU XIII.
1877.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

DESPRE ISVÓRELE ISTORIEI.

(Urmare din nr. 34)

V.

Despre tiparu si catalóge.

In Munteni'a se affá pe la 1507—1514 o tipografia fórte frumósa, cu caractere cirilice, adusa negresitu din Veneti'a si stabilita in vr'o monastire, tiparindu carti liturgice in limb'a slavona meridionala a bisericei popórelor Dunarene. ¹⁾

Munteni'a a tiparitu carti innaintea principatului Sêrbu, innaintea imperiului russescu. In Moldova nu este totu asiá, cu tóte cà dlu Craciunescu spune, ²⁾ cà a fostu in Moldova la 1512 imprimeria, dar nu spune de unde a luat acésta notitia, si pentru probare nu da absolutu nici unu argumentu. Ceea ce mi-se pare, cà s'a pré innaintatu in afirmatiune.

Nu sciú déca in Moldova s'a gasitu vr'o carte cu dat'a 1512, séu cà ar fi vediutu dñi'a lui, me 'ndoiescu. Deci ceea ce spune dlu Craciunescu, nu credu cà ar fi tocmai asiá, pâna ce nu va dá dovedi serióse, éra nu inventiuni, ce n'au valóre.

¹⁾ „Revist'a Româna“, pag. 826. Odobescu pe anulu 1861.

²⁾ „Le peuple Roumaine d'apres ses chants nationaux“, pag. 73. Paris.

In Munteni'a a fostu tipografia pe la 1507. Acést'a o dovedesce distinsulu nostru archeologu, dlu Odobescu, care a gasitu mai multe carti la monastirea Bistritia, cam cu acésta data. (Vedi minunatele sale articole din „Revist'a Româna.“)

Dlu Hasdeu împarte tiparulu munteanu din secolulu XVI in trei perióde, dându arguminte puternice pentru totu ceea ce spune; si pune innaintea cetitorului o multime de carti tiparite intre anii 1500 si 1580. ³⁾

A. De la 1580 si pâna la 1640 in Munteni'a nu mai gasimu carti tiparite; adica unu timpu de 60 ani.

B. In Transilvani'a in secolulu XVI cea d'ântâia carte este tiparita in Brasiovu (séu Sibíiu) intre anii 1546 si 1560. ⁴⁾ Cea din urma in secolulu acést'a a fostu la 1581. Apoi nu mai gasimu carti tiparite, decâtu la 1648 „Noulu Testamentu“ (in fol. Alba-Iulia.)“ Adica o diferintia de 67 ani, in care nu s'a tiparitu.

C. In Moldov'a s'a tiparitu cele d'ântâi

³⁾ „Column'a lui Traianu“, an. VII, pag. 193—213, pe an. 1876.

⁴⁾ Despre limb'a româna: Suplimentu la Sintactica de T. Cipariu, 1877, Blasiu, pag. 33.

carti între anii 1643 și 1646. Apoi găsimu carti tiparite în 1679; adică unu timpu de 33 ani în care nu aflăm urme de tiparu.

Din aceste restimpuri, în cari găsimu la Români că tiparul nu funcționează, ne basăm și pe următoarele argumente: 1) că Miron Costin la anulu 1650 dice: „tiparu nu este“; 5) — că Dositeiu tipărește Psaltirea sa în versuri nu în Moldov'a, ci în Russi'a la Unievu în 1673, ceea ce probéază, că tipografi'a data de Petru Movila nu mai lucră, că raritatea cartilor este mare, că tiparul nu a mersu progresându.

Me resum și dîcu din tóte aceste, că tiparul la Români nu a fostu o institutiune stabilă; elu aparea pentru câtu-va timpu și érași dispărea.

Aceste dîse despre tiparu, voiú tratá despre catalóge.

Catalóge în modu sciintificu nu s'au lucratu la noi pân'acuma. Dlu Jarcu, care a adunatu în timpu de 30 de ani⁶⁾ titluri de carti, le-a însiratu dupa ani dându amenunte imperfecte. Si déca cine-va ar voi sè se servésca de catalogulu dsale pentru a cautá carti în bibliotecile straine, ar fi fórté greu, cá sè nu dîcu imposibilu.

Dsale i se cuvîne onórea de a fi celu d'ântâiu ce avù ide'a sè adune în unu soiú de catalogu diferitele carti românesci și straine ce atîngu pe Români.

Dlu Codrescu în „Buciumulu Românú“ a mai completatu lipsurile catalogulu dlui Jarcu ceva mai lamuritu. Dar aceste încercări nu sînt de ajunsu pentru a face unu adevératu catalogu bibliograficu.⁷⁾

La Bucuresci dlu V. Gr. Popu a lucratu conspectulu literaturii române în 1875. Carte ce póte fi de folosintia, dar care are lipsa de critica; de aceea nu putemu pune valóre pe cele spuse de dsa, mai cu séma când face greșieli neiertate. Astfelu la pag. 41 dice, că pe la anulu 1429 se aflá deja, pe câtu se vede (?) în Moldova tipografi'a; proba despre acést'a este „Tetravangelulu“ descoperitu în bibliotec'a din Oxford (Anglia) d'abiá la 1825, care e tiparitu la 1429 în monastirea Némțiu.

Cine a descoperitu acea raritate? Cine a

5) Letopisetiile Moldovei, pag. 345, tom I ediția întâia.

6) Pe scortii'a Catalogulu dsale, tiparitu în Bucuresci, editi'a II.

7) Cea mai buna lucrare bibliografica, ce póte servi de modelu, este lucrarea dlui Emile Picot, intitulata: *Bibliothèque Cornélienne*.

vediutu-o? În ce carte a cetitu despre ea? Dlu Popu nu spune nimicu. Dsa n'a vediutu, că acést'a este cu neputintia, de óra ce descoperirea tipografiiei este multa dupa 1429.

George Sion.

LA HOLODU,

— 26 sept. 1877. —

Dupa multi ani, éta 'n fine
Ér te vedu, Holodu iubitú;
Unde 'n óre triste, line,
Eu cu dragu m'am totu doritu.
Te salutu cu bucuria,
Micu satutiú, ce scumpu ími esti;
Câci vederea-ti ími renvia
Mii de suveniru ceresci!

În câtrâu privescu d'aice,
În totu loculu potu s'ascultu
Câte-unu sunetu, care-mi dice,
Câ-i sîm prietinu de de multu.
Codrii, muntii, valea, rîulu,
Mi-stîrnescu în sufletu doru:
Toti ími spunu, că li sîm fiulu,
Si-am crescutu pe bratiulu lorú.

Câci acést'a-i satulu unde
Léganulu me purtá 'n visu,
Si cea vale josu ascunde
Primulu meu cuvântu ce-am disu!
Cele déluri repetara
Risetele mele 'ntâi,
Si celu riu mi-a dusu la tíera
Plângeru din copilarii.

Suveniru dulci din pruncia!
Me 'ncântati a dese ori,
Cá si vîntulu ce-mi adhi'a
Aducîndu mirosu de flori.
Câci pruncia-i o gradina,
Forile-i sînt bucurii;
Mi-am culesu o mâna plina,
De când ér p'aci vinií.

Cá si fiulu cum revine
La iubit'a mama-sa:
Astfelu eu me 'ntorcu la tine,
Ori pe unde m'asiu aflá.
Si precum o mama dulce
Ni stêrnescu raiú în sinu:
Si vederea-ti me conduce
P'unu plaiú veselu si seninu.

Anim'a-mi cu focu palpita,
Par că 'ndata me schimbaiú;
Cu simtire fericita
Sufletu-mi plutesce 'n raiú . . .
Te salutu cu bucuria,
Micu satutiú, ce scumpu ími esti;
Câci vederea-ti ími renvia
Mii de suveniru ceresci!

Iosifu Vulcanu.

Cursu elementaru de istori'a literatu-rei române.

(Urmare.)

„Descrierea Moldovei“, tradusa în limb'a germâna de Lud. Redslopu professoru la cor-pulu cadetilor din Berlin si reveditu de Bü-sching, s'a publicatu pentru prim'a-óra la 1769—1770 în „Magazin für die neue Historie und Geografie“ partea III si IV, împreuna cu chart'a geografica a Moldovei ce se aflá pe lângá manuscriptulu originalu. La 1771 se scóse în Francfortu si Lipsce'a o a dóu'a editiune germana mai corecta împreuna cu portretulu si viéti'a lui Dem. Cantemiru. Unu óre-care V. adause la acea editiune si câte-va note de puçina importantia. În traducere romana s'a publicatu pentru ântâi'a-óra în monastirea Némtiu la anulu 1825 sub titlu „Scri-sórea Moldovei.“ La 1851 C. Negruzzi scóse o a dóu'a editiune la Iasi în tip. franceso-româna. La 1868 Bolduru Latiescu publicà a trei'a editiune a traducerii române de la Némtiu. Editiunea mai nóua, facuta dupa originalu, s'a tiparitu de Societatea academica româna sub titlulu: „Descriptio Moldaviae“, textulu latinu originalu, cu Chart'a geografica a Moldovei si cu unu facsimile. (sub îngrigirea dlui Al. P. Ilarianu,) Bucuresci 1872. Tip. Curtii. p. 154; aceea-si tradusa în românesce de Dr. Iosifu Hodosiu din textulu originalu, aflatu în mu-seulu asiaticu alu academiei imperiale sciintifice de la St. Petrupole cu Chart'a geografica a Moldovei si unu facsimile, Bucuresci 1875, tip. Curtii p. XVj † 171.

33. *Vorniculu Ioanu Neculcea* (1673—1743), nascutu în Moldov'a pe la an. 1673. Educatiunea, conformu datinei de atunci, si-a facutu pe la invetiatori privati. Ioanu Neculcea însu-si ne spune, că în tómn'a anului 1693, la nunt'a lui Constantinu Duca, Domnulu Moldovei, cu fiic'a lui Brancoveanu Voda, erá tineru postelnicu, si mergeá cu alti postelnici împreuna cu toiege în mâna pe josu înainte Domnului. Cá barbatu cu întinse cunoscintie ocupà functiuni inalte în domni'a ântâia si a dóu'a a principelui Antiochu Cantemiru, din cause politice înse elu trecù în Russi'a, de unde dupa o petrecere de doi ani trecù în Poloni'a si de aici sub Mihailu Racovitia în 1719 se reînsóse érași în Moldov'a. Aici dinsulu câtu-va timpu se tinù retrasu la tíera, éra sub domni'a lui Grigorie Ghica alu IV-le, în 1730 elu fu numitu vornicu mare de tíer'a de susu, postu ce-lu parasi în curêndu spre a petrece

din nou la mosi'a Prigoreni, unde în 1733 fu visitatu de însusi Domnulu Ghic'a. În a dóu'a domni'a a acestui Domnu (15 sept. 1736) fu érași numitu vornicu de tíer'a de susu. Înse ostenitu si abatutu de etate si turburàrile vie-tii sale, nu multu dupa acea se retrase érași la tíera.

În a dóu'a domni'a a lui Constantinu Mavrocordatu (1741) Neculcea fu chiamatu de a luá parte înca odata la afacerile publice cá membru estraordinariu la divanulu judecato-rescu. Acest'a fu celu mai de pe urma serviciu alu seu, căci apoi mutându-se pentru totu-de-una la tíera, elu se ocupà nu mai cu chronic'a sa, la care scrise pâna la 1 augustu 1743. cându puçinu dupa acea i se si întemplà sfrisítulu într'o etate înaintata de peste siepte-dieci de ani, dupa ce cá martoru oculariu ne-a descrisu întêmplàrile tierii în unu periodu de mai multu de o jumetate de secolu, lasându-ne chronic'a cea mai interesanta ce avemu în li-teratur'a românesca.

Neculcea singuru este acel'a, care ne-a lasatu unu corpu completu a chronicelor Mol-dovei, începêndu din timpurile colonisarii Da-ciei si mergêndu pâna la anulu 1743. Pâna la Dabija Voda 1662, a copiatu pe Urechia si pe Costinesci, éra de la Dabija Voda, dice elu în prefaçi'a sa: „Indemnatu-m'am si eu Ioanu Neculcea biv-vel vornicu de tíer'a de susu, a scriere întru pomenirea domnilor, înse pâna la Duca Voda celu betrânu l'am scrisu de pe nesce isvode ce am aflatu la unii si la altii si din audítele celor betrâni boieri; éra de la Duca Voda celu betrânu înainte pâna unde o s'a vedeá la domni'a lui Ioanu Mavrocordatu nici dupa unu istoricu a nimurui, ci am scrisu singuru din a mea sciintia, câtu s'a întêmplatu de a fostu în viéti'a mea. Nu mi-a mai trebu-itu istoricu strainu sè cetescu si sè scriu, că a fostu scrisa în ânim'a mea.“ (Vedi Notitia bio-grafica a Chronicarilor Moldovei în Letopise-tiele tierii Moldovei tom. I Iasi 1852.)

34. *Nicolau protopataru*, pe care Fabriciu în Bibliotec'a greca tom. X. p. 436 nr. XXV îlu numesce Lacede monianu, éra Demetriu Procopiu totu acolo IX p. 789 nr. LX scrie ca acest'a ar fi tradusu „Sânta Scriptura din gre-cesce în Românesce“ (vedi *Analecte Literarie* p. XXXVI.)

35. *Mihailu Haliciu din Caransiebesiu*, care pe la 1674 se aflá cá studentu de teologia la Basilea. În anulu acel'a depunêndu la univer-sitatea de acolo doctoratulu junele Franciscu Papai, fia-care din cunoscutii mai de aprópe

i-a facutu câte o gratulatiune în limb'a lor materna. Haliciu cá Românu înca i-a facutu un'a în limb'a româna în versuri hexametre. (Vedi-o în Septurariulu lui Pumnulu tom. III p. 67 si 68.)

36. *Vito Pilusio*, preotu din ordulu minoritilor séu póte si missionariu, a tradusu în limb'a româna Catechismulu crestinescu, póte prim'a carte scrisa cu litere latine românesce) a lui Belarminu, publicatu la Rom'a în anulu 1677. (Vedi-lu reproducu în Chrestomati'a seu Analecte literarie si Buciumulu Românu, escitatu de Th. Codrescu Iasi tip. Buciumului Românu 1875.)

37. *Jordache Cantacuzinu*, a tradusu „Evangeliile“ tiparite la Bucuresci în anulu 1682. De altu Cantacuzenu a nume Constantinu amintesce Radu Greceanu în prefația la „Pravoslavnic'a Marturisire“ Buzeu 1691, dicându că la cele mai grele cuvinte si mai nóue l'a avutu de ajutoriu si conducatori. (Vedi si Fabriciu Bibl. grec'a t. XI p. 784 nr. XLIII.)

38. *Pop'a Ioanu de Vintiu*, notariulu unui mare sinodu, din a carui péna avemu : „Sicriulu de Auru.“ Sabesiu 1683; „Carare pe scurtu“, Belgradu 1685; „Ciaslovetiu“, Belgradu 1686 si „Molitevnicu“ 1689.

39. *Sierbanu Greceanu*, colaboratoru la Bibli'a de Bucuresci din anulu 1688 si la Pravoslavnic'a Marturisire de Buzeu din 1691, impreuna cu fratele seu Radu Greceanu. Éra la Evangeli'a grecésca românesca de Bucuresci din 1691 impreuna cu Atanasiu Moldovanu.

40. *Radu Greceanu* a tradusu „Dumnedie-esc'a scriptura séu Bibli'a sânta“ impreuna cu fratele seu Sierbanu si cu ajutoriulu lui Germanu episcopulu Nissei, publicata pentru ântâia óra în Bucuresci la anulu 1688, sub privighierea Mitropolitului si a episcopilor de Rômnicu si Budieu, primele foi a le acestei Biblie esira la lumina sub Sierbanu Voda, dara se terminà în Domni'a lui Constantinu Brancoveanu. Totu acestu Radu a tradusu din grecesce în românesce „Catechismulu bisericeii ortodoxe“, (Pravoslavnic'a marturisire a mitropolitului de Chievu Petru Movila, despre care sa tractatu la loculu seu), impreuna cu fratele seu Sierbanu si cu ajutoriulu lui Cantacuzenu. A mai tradusu o carte astlui I. Christostomu (Ioanu Gura de Auru) intitulata : „Margaritarie despre virtutile si vitiurile omului.“ Sub numele lui se facu cunoscutu si unu Chronicu sub titlulu : „Letopisetiulu de la descalecarea cea d'ântâiu a Romlenilor si asiediarea lor în tiér'a românesca, pâna în dilele

Dlui Sierbanu Voivodu Cantacuzinu contemporanulu seu“ séu de la anulu 1290—1688 care s'a tradusu în limb'a germana de I. Filstich în Brasiovu la anulu 1727, ci Cipariu dice, că nu-i a lui. A lui e numai continuarea de la 1688 pâna la anulu 1700 sub titlulu : „Istori'a tierii Românesci“ seu mai bine disu „istori'a domnirii principelui Constantinu Brancoveanu“, tiparita în Magazinulu istoricu pentru Daci'a, de A. Tr. Laurianu si N. Balcescu Bucuresci 1847. Tom. II p. 1—116 si tradusu totu de acelu Filstich în limb'a germana cu o continuare pâna la 1707 dupa unu manuscriptu românescu, éra de aci pâna la mórtea lui Constantinu Brancoveanu si însu traducatoriulu. A mai scrisu : Coordinarea chronologica seu tablou alu veleturilor (date-lor) din letopisetie comparate cu veleturile din chrisove si Pisanii si în fine Genealogieele nemurilor boieresci. *)

41. *At. Tomaidu Moldoveanu*, a tradusu impreuna cu Sierbanu Greceanu : Evangeli'a grecésca românesca de Bucuresci din 1691.

42. *Filoteiu*, monachu a tradusu din grecesce : Invetiaturi chrestinesci tiparite în Snayovu la anulu 1700.

43. *T. Corbea* seu Corbeanu alu doilea dupa Dositeiu care traduce Psaltirea si o publica în Transilvania la anulu 1700.

(Va urmá.)

George Popescu.

Betrânulu lautaru.

— Dupa K. Günther. —

N'audi celu cântu de jale câtu este de diuosu ?
Audi córdele-acuma câtu suna de voiosu ? . . .
Când stradele sânt góle si totu e liniscitu,
Pe séra, cine umbla prin viscolu ratacitu ?

E lautariulu gârbovu, ce 'n strade-a 'ntârdiatu,
Câci in o di intréga nimicu n'a capetatu ;
Sêrmanulu, pe la praguri se têrae cu gren,
Si cá sè stórca mil'a isi dice cântulu seu.

A siés'a óra suna din a cetâtii turla,
Si nóptea 'naintéza, turbatu viscolulu urla ;

*) Despre Radu Greceanu conf. Del chiaro istoria delle moderne rivoluzioni de la Valachia Venezia 1718 p. 43. Acte si Fragmente de Cipariu p. 237, 238 si 239. Chrestomati'a seu Analecte literarie de acela-si p. XXIV articolulu despre scrierile lui Radu logofetulu chronicariulu de Stef. D. Greceanu în Rev. Rom. pe 1861 p. 576—588 si pe 1862 si I. Chr. Engel : Geschichte der Moldau und Walachey tom. I p. 58 si urm.

Betrânulu se 'ngrozesce, „prin viscolulu turbatu,
Cum voiu gasi eu, bietulu, caminu-mi departatu?“

Si cauta plinu de jale de batiu-i sprijinitu
De-a lungulu celei strade pâna l'alu ei sfârsitu :
— „Ah, Dómne! la trei case inca nu m'am rugatu,
O, de-asiu aflá vre-unu sufletu de chinulu meu mis-
catu!“

La 'ntâi'a pórtá bate; dar nime nu-i raspunde,
Prin nici o ferestrutia lumin'a nu petrunde;
„Cum,“ dice elu, „de-acuma odihnei s'oru fi datu?“
Si bate, chiama, striga; dar nu e ascultatu.

Viór'a îsi apuca si trage cu multu doru,
Voindu cá 'n nóptea aspra sè-si afle unu locsiuru;
In vanu! càci ori ce tonuri in viscolu se inéca,
O córda i plesnesce, si . . . elu, sêrmanulu, pléca.

S'apropia de-a dóu'a si vede la lumina
In zacla o copila dormindu cu fatia lina . . .
„O! déca mórtea 'n locu-ti pe mine m'ar fi luat,
Tu ai pierdutu deliciuri, eu chinu asi fi lasatu.“

Acum betrânulu, bietulu, in jale adêncitu,
Inctu atinge córd'a; dar si-asta i-a plesnitu;
Si bab'a veghiatóre cu furia-lu gonesce:
— Mergi, du-te cu laut'a-ti!“ . . . respinsu elu tristu
pornesce.

S'apropia de-a trei'a; aici strigári voióse
Cu sgomotu scotu nuntasii, pahare bêndu spumóse;
Elu intra si tristu dice: „O! ómeni, ve 'ndurati!
In astu palatu si mie unu úngheu retrasu sè mi dati!“

Astépta multu, sêrmanulu; plangêndu viór'a-si ia,
Si-unu veselu cântecu dice, cându gén'a-i lacrimá,
Mahnitu, càci lips'a astfelu sè cânte ilu silesce,
Apésa córd'a tare, de si-aceea plesnesce.

Astépta multu, sêrmanulu, spre lasii servi privindu,
Ce-si batu jocu de betrânulu cu perulu de argintu;
Dar nu-i dau o farima din multu bogat'a mésa,
Unu locu retrasu nu afla, si . . . lasa si-aceea casa.

Acum silitu e, bietulu, cu néu.'a se luptá;
Abiá 'nghiatiat'a-i mâna viór'a-si mai tinea,
Abiá-si deschide ochii prin vremea viscolósa,
Abiá-si cunósce calea prin nóptea 'ntunecósa.

Pe câmpuri rataceste betrânulu obositu,
Albi fulgi preséra néu'a pe capulu lui albitu;
La o colin'-ajunge, din vêrfu in giuru privesce,
Si vede cu máhnire, cà drumulu si-lu gresiesce.

La o dumbrava vine. Sub celu d'ântâiu stejaru,
Pe-un locu uscatu, sêrmanulu s'asiéz'-oftându amaru;
Càci membrele-ostenite mai multu nu-lu mai servescu
Si spre cetate ochii-i cu jale s'atîntescu.

In diori pe lautarulu de frigu mortu ilu aflara,
Tinêndu arcu 'ntr'o mâna si 'n bratie-a sa vióra;
Elu stá, pare c'acuma cântarea si-a finitu . . .
Si ultim'a sa córda pe nópte-a fostu plesnitu.

A. B.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

Neprimindu nici unu respinsu, elu batú mai tare, apoi si mai tare, fara sè se deie semnu de viétia din laíntrulu casulfei.

— Ah! — esclamá marquisulu, — ai crede, cà acésta casulia e desiérta; vai de acela care se jóca cu mine! Aida, Lazare, sparge usi'a!

Servitorulu implini acésta porunca, ceea ce putú usioru sè faca, de óra-ce scândurile putrede se mis-cara la primulu atacu seriosu.

La a patr'a impinsetura de umeru se aúdi o scârtiaitura, si usi'a sparta cadíu la pamêntu.

Lazaru avea la siea legata o lainpa surda. Saint-Maixent i dadú ordinu s'o scóta si s'o deschida.

Lactance, mai multu mortu decâtu víu si neintielegêndu de felu tacerea Margaritei, tremurá din tóte membrele sale si credea deja cà simtiesce pe templ'a-i unulu din pistolele marquisului.

Spargerea usiei nu s'a întemplatú fara vr'unu sgomotu mare. Acest'a desteptá totu satulu, si in momentulu in care Lazaru, dupa ce cu lamp'a s'a petrunse in mijlocu si esí dicêndu: „Domnule marquis, aice nu e nimene!“ diece séu doi-spre-diece tígani cu fetie cá de bronzu aparura din casuliele învecinate, abiá îmbracati, aducêndu niste tortie si maciuci, si pareau fórté dispusi a-i atacá.

Saint-Maixent îsi scóse sabi'a cu drépt'a, éra in stâng'a apucá unu pistolu si strigá:

— Innapoi, ticalosilor! Celu d'ântâiu care se va apropiá de mine, va fi mortu!

Unu vuetu de presemne rele itimpiná acésta amenintiare, si deja tígani îsi aredicara maciucile si adunau petre sè-si faca proiectile periculóse, când Lactance grabi sè intrevina.

— Recunósceți-me, bunii mei amici, — dise elu; — eu sîm protectorulu vostru, intendantulu dlui conte de Rahon, si insotiescu aice pe gentilomulu acest'a, care nu are intentiune rea, ve afirmu acést'a.

Aceste cuvinte alinatóre muiera in câtu-va mân'ia tiganilor. Totusi unulu din ei întrebá cu o voce care nu inspirá multa siguritate:

— Déca gentilomulu acest'a nu vine cu intentiune rea, pentru ce a spartu usi'a locuintiei Margaritei?

— Mai ântâiu amu batutu la usia, — raspunde Saint-Maixent, — si dupa ce n'am primitu nici unu respinsu din partea tiganiei cu care am lucru, am poruncitu sè i se sparga usi'a.

— Margarita nu putea raspunde, — dise unu tiganu. Vedeti bine, cà locuinti'a dinsei e desiérta; Margarita s'a dusu.

— S'a dusu! — repeti Saint-Maixent.

— Da.

— De când?

— De asta-minétia. Ea ni-a spusu tuturor, in momentulu când a resaritu sórele, cà fiinti'a ei de fatia între noi putea sè aduca nenorocire a supra satului. Ni-a spusu acést'a plangêndu si a plecatu ducêndu cu sine copilulu seu si unu altu copilu pe care aice nimene nu lu cunoscea.

— Revini-va ea? — strigá marquisulu.

Tíganulu facú din capu.

— Ea ni-a disu remasu bunu tuturoră, — murmură ea.

— Dar celu putinu sciti spre care parte a Franciei s'a dusu?

— Nu scimu.

— Dóue-dieci de galbeni aceluia carele me va conduce în urm'a ei!

— Nici unulu din noi nu-ti va puté face pe voia. Nu scimu calea în catrău a plecatu.

— Ve juru pe cuvântulu meu de gentilomu, că nu-i voiescu nici unu reu. Că totusi voiescu a o ajunge, e pentru binele seu: voi ajutá-o, voi face-o bogata. Vorbiti dara, si nu dóue-dieci de galbeni ve voi dá, ci cinci-dieci.

— Nu scimu nimica, — repetí tiganulu. Sè ni oferi chiar de o suta de ori mai multu, n'amu puté sè-ti spunemu nimicu.

— Blastematia! — strigà Saint-Maixent; — diavolulu e în contra mea! Aidamu! Lazaru, pe calu si sè plecăm!

Cei trei calareti se coborira éراس pe cóst'a delului.

Lactance tremurá pe calu si se credea perdutu.

— Indata-ce vom intrá în padure, — își repetiá elu cu îngrigire, — acestu marquis blastematu îmi va zdrobí ererii.

Cam o jumetate de óra Saint-Maixent nu grai nici unu cuventu; dar de odata elu oprí duru calulu seu si alu lui Lactance.

— Éta momentulu! — gândi acestu din urma, — sùm unu omu perdutu.

Si atunce, de si i parea de prisosu a mai sperá câtu de putinu gângavi:

— Faca-ti-se mila, dle marquis! Pe Dumnedieu care m'aude, iti juru, că am spusu adeverulu! Eram plinu de încredere în Margarita. Puteam sè presupunu, că ticalós'a fintia va parasí în ascunsu acestu locu ducându cu sine depositulu ce-i încredintai? Nu te îndoi juramântulu meu, dle marquis! Sè fíu blastematu déca mintu.

— Ce-i dreptu, te credu, nene Lactance, — respunse gentilomulu cu linisce relativa; — dar nu mai putinu esti vrednicu de mórte, căci m'ai tradatu, si din acésta tradare urméza nimicirea proiectelor mele.

Saint-Maixent avea bunetate a discutá în locu de a-si luá pistólele, deci trebuia sè fia cu putintia a-lu învinge, își dîse Lactance. Se adaugemu în graba, că gentilomulu nici odata n'avuse intentiunea sè omóra pe intendantulu.

Acestu din urma respunse cu focu:

— Proiectele dtale nimicite, dle marquis, pentru ce? Copilulu esiste, da; înse nu va reaparé, de óra-ce tigan'ă nu scie de felu carei familie apartîne, si nimene în lume nu-i va descoperí acést'a?

— In adeveru nu scie dins'a? — întrebà Saint-Maixent.

— Dlu marquis nu me presupune atátu de neghiobu, că sè fíu concreditu acestei tiganice blastemate unu secretu atátu de mare si importantu! — esclamá intendantulu.

Dupa unu minutu de reflessiune, gentilomulu fu silitu a-si marturisi, că o atare încredere nu erá de crediutu.

— Nene Lactance? — dîse elu.

— Dle marquis?

— Sùm din natura milosu si nu vreu sè versu sânge; atérna de la dta sè-ti rescumperi vícti'a.

— Ce am sè facu? sùm gata. Trebuie sè redau dlui marquis obligatiunea de cinci-dieci mii livre?

— Mai întâiu acést'a, fiindu că n'ai meritatu resplat'a promissa, — respunse gentilomulu; — dar ast'a înca nu e totu: voiescu o arma contra dtale, care sè me apere acuma si în vítoru de o denunciare din partea dtale.

— O arma? — repetí Lactance. Nu te mai întrebă mai multu, dar care?

— Ne vomu rentórce la pavilon; acolo îmi vei scríe o scrisóre cu dat'a de mai nainte, si în acea scrisóre îmi vei face propunerea sè otravesci pe contele si pe confess'a Rahon si sè-mi dai în mâni unu testamentu falsu facutu de dta, numindu-me legataru universalu alu averilor lor.

— Dumnedieule! — gângavi intendantulu, care începù a tremurá, — dar o astfelu de declaratiune, de cumva s'ar gasí, ar fi mórtea mea!

— Vrei mai bine sè mori acuma îndata? — respunse Saint-Maixent facându sè sune cocosiulu unui pistolu; — te lasu sè alegi; dar decide iute; nu potu sè asteptu.

— Voiu scríe-o, dle marquis, voiu scríe-o.

— Pré bine.

Caii începura sè innainteze în galopu si nu se oprira decátu la us'a din afara a pavilonului.

Lactance facù intocmai asiá cum promise, si mân'a sa tremurânda trase liniile acusatore cari îlu puneau cu mânilé si piciórele legate la dispositiunea marquisului.

— Fórte bine, — dîse acestu din urma strîngându precíos'a scrissóre. Acuma innapoiéza-mi obligatiunea subscrissa de mine, si vei fi liberu.

— Acea obligatiune nu se mai afla în mânilé mele.

— Scíu că se afla la Marinetta; nu ai decátu s'o ceri innapoi.

— Numai decátu voi face acést'a.

Si Lactance, tremurându pe piciórele sale arse, plecà spre usia.

Saint-Maixent îlu oprí.

— Oh! că nu, — i dîse elu ridiându, — nu vei esí decátu dupa restitutiunea completa.

— Ah! vai! dle marquis, Marinetta nu va redá actulu decátu mie.

— Sùm convinsu.

— Ce sè facu dara?

— Nimica nu e mai simplu: Marinetta trebuie sè-ti cunósca scrisórea; scria-i dóue síre, Lazaru i le va duce si dins'a va vini sè te gatésca aice.

Lactance nu putù decátu sè se supuna, si in sfirsitu elu se supuse.

Lazaru merse cu bietulu si se rentórse servindu de conducatoru Marinettei fórte intrigate.

Credinciósă recomandatiunilor protectorului seu, acea persóna interessanta avea la sine pliculu concreditu îngrigirii sale cu câte-va óre mai nainte.

Saint-Maixent își capeta éراس obligatiunea compromitetóre, si dîse lui Lactance rusínatu si confusu:

— Acuma, nene hotiomanu, esti în mânilé mele; du-te în pace.

— Bietu prostolanu ce sùm, — murmurà ticălosulu indepartându-se cu niste pasi lini si mesurati,

— am lucratu pentru nimica; acestu însielatoru vestitu m'a însielatu; dar rabadare, viéti'a e lunga; ór'a resplatirii dóra va suná; o voiu asteptá.

În diu'a urmatóre, în diori de di, Lazaru se urcă pe celu mai bunu calu dintre cei din grajdurile castelului, si plecá.

Elu primí însarcinarea d'a strabate totu giurulu acel'a într'unu cercu de mai multe mile, spre a încerca sè regásca pe Margarita.

Urmele unei tígance, caletorindu fara 'ndoiéla pe josu, si ducéndu cu sine doi mici copilasi, trebuiau sè fia usióre de gasitu, — cugetá marquisulu.

Dar se însielá.

Fia cá jun'a femeia luase precautiuni mari spre a scapá de tóte privirile, — fia cá banii daruiti ei de Lactance i facura cu putintia d'a se puté departá repede într'o carutia: Lazaru dupa o septemana se rentóre fórte necasitu si neaducéndu nici o scire despre tíganc'a fugara.

Cu ea disparú, — fara 'ndoiéla pentru totu-de-una, — singurul mostenitoru alu numelui si averii de Rahon!

XXIV.

Viua si mórtá.

Dilele urmau un'a dupa alt'a.

Lun'a plina luminá pe ceru, aducéndu cu sine acea perióda atátu de favorabila nascerilor — (conformu asertiunii Simionci Raymond si conformu credintiei generale din secolulu alu siepte-spre-diecele), — si, pentru mai bun'a pricepere a tuturorá, nimicu nu mai anuncia apropiarea nascerii, pe când din contra simptómele esterióre ale unei stári binecuvéntate disparura unele dupa altele.

Dn'a Rahon vescediá, adâncita în o tristétia adâncea, în o melancolia ce parea incurabila.

Acuma ea isi aducea a minte de acelu visu curiosu, care i-a aretatu copilulu sub form'a unei aparitiuni mincinóse, a unei fantome stralucite, abiá zarita si indata tresnita.

Ea pastrá acea convingere nestramutabila, cá nascerea ei s'a întemplatu pe când dormiá somnulu seu letargicu, si cá s'a lucratu, cá fruptulu sinului seu sè dispara.

În fiinti'a de fatia a contelui tacea; dar de alta-data, când se aflá singura cu Simiona Raymond si cu marquis'a de Chavigny, ea lasá sè-i erumpa presupunerile, si strigá, cá mai de graba séu mai târdiu adeverulu va trebui sè iésa la ivéla.

Annibal, la réndulu seu, ne mai puténdu sè întielégu o întârdiare care parea a trece marginile putintiei, pune o multime de întrebári mósiei si voiá sè întrunésca la consvatuire pe cei mai isteti medici ai provinciei.

Aice vine sè însirámu o particea ne mai audita, care ni face idea curiósá si frapanta de barbari'a care domniá inca în tóta puterea sa într'o epoc'a de datine stralucite si de innalta civilisatiune.

Dar, fiindu cá nu mi-ar placé sè fimu acusatí de minciuna séu de esageratiune, vomu copiá *tecsual-minte* câte-va linie din „caus'a celebra“ ce serva de schitia istoriei nóstre:

„Mósi'a, care nu mai sciea cum sè câstige timpu, si care perdú tóta speranti'a de a luptá cu succesu în

contra convingerii nestramutabile a contesei, fu silita de frica a o face sè dispara.

„Ea i díse, cá copilulu dinsei a facutu primele încercári sè vina în lume, cá acela fara 'ndoiéla a fostu retinutu prin niste fenomene, si cá trebue sè faca vr'o miscare strasnica spre a-lu deslipí.

„Contess'a, totu intarita în simtiementulu ei, refusá d'a se supune acestei ordonantie; dar contele si marquis'a Chavigny o rugara cu staruintia sè se supuna.

„O urcara în o trassura închisa si o preumblara tóta diu'a pe niste câmpii lucrate, pe drumurile cele mai rele si mai grele. Într'atát'a o sgudura, încátu isi perdu resuflarea; a trebuitu sè aiba puterea constitutiunii sale spre a puté suportá acésta tortura în starea delicata a unei femei ce de curéndu a nascutu.

„Dupa acea preumblare crudela, o readusera în palatulu ei, si vediéndu atunci cá nimene nu sustínea parerea ei, sè aruncá în bratiele Provedintiei si se mangaiá cu credinti'a religiunii.

„Într'aceste mósi'a i dedea lécuri aspre menite a face sè-i curga laptele. Ea resista la tóte acele încercári de omoru si cu încetulu se restabili.“

Éta ce s'a întemplatu în plinu secolulu alu XVII. (secolulu mare!) într'un'a din cele mai ilustre si mai puternice familie ale Frânciei.

Medicii, învitatí la castelu dupa mai multe septemani, declarara, cá contele si contess'a au fostu amagiti de niste aparintie false, si cá starea binecuvéntata nici odata n'a esistatu. *)

Acésta declaratiune dadú lovitur'a din urma sperantielor dómnei Rahon. Ea începú a se îndoi de sine însa-si, si isi díse cá fara 'ndoiéla în timpu mai multu séu mai putínu o nebuniá trecatóre i-a cuprinsu crerii.

Si totusi, bizara si sublima neconsecventia! în fia-care di ea se rugá lui Dumnedieu, cerea protectiunea sa puternica pentru acelu copilul despre care i s'a dísu, cá nici n'a vinitu în lume.

Contele Rahon, de si lovitu de o tristétia adâncea, ce i producea speranti'a nimicita, fatia de soái sa isi îndoiá blândeti'a, ingrigirea si respectulu.

Elu simtiea bine, cá prin amoru multu trebuia sè vindece ran'a adâncea a acelei ânimi atátu de gingasie si care a suferitu atátu de multu.

Simiona Raymond, — séu mai bine Francisca Arzac, — de a carei ingrigire nu mai erá trebuintia, s'a rentorsu în satulu seu la Chamblas, ducéndu cu sine, dimpreuna cu o remuscare nóua, si o suma mare platita de contele si a alt'a mai atátu de mare daruita de Saint-Maixent.

Acestu din urma si frumós'a Olimpia triumfara. Nu delaturara ei pedic'a ce se punea între dinsi si averea fórte mare a lui Rahon?

Dlu d'Aubray de Chavigny acuma putea murí, de mórté naturala séu silita, cei doi complici, deviniti casatoriti, puteau sè aiba dreptulu a contá la mostenirea stralucita asiá de nobilu câscigata.

Si totusi, în mijloculu bucurielor acestui triumfu, se iviá o nelinisece.

Crim'a sevérsita cu atát'a cutezantia si successu putea sè devina fara folosu.

O prima stare binecuvéntata a pututu sè se rea-

*) Istoricu.

liseze; nimica nu probá, cà aceea nu s'ar fi pututu repeti.

Trebuí atunci sè se încépa de nou lucrarea infernala, care s'a seversítu?

A începe de nou! Inse pututu-aru fi? Ei scieau bine, cà cutari încercári întunecóse nu reesu de dóue ori dupa odalta.

Ceea ce scriseramu noi, Saint-Maixent si-a dísu, si de odata o ideia întunecósa se ivi în spiritulu seu si nu-i mai lasá nici linisce nici repausu.

In fiinti'a de fatia a lui Annibal si a contesei elu îmbracá o fatia deschisa si suridietóre; dar, îndata ce se aflá singuru, se adânci în visárele întunecóse despre cari vorbiramu.

Intr'o di frumós'a Olimpia, înaintea careia elu numai de jumetate se constringea, ílu întrebá:

— Ce ti-i? Pentru ce acésta privire posomorita, si acésta frunte înnorata? Ori cine te vede, ar puté crede, cà te persecuta vr'o remuscare séu cà te róde vr'o nelinisce.

Saint-Maixent facú din umeri.

— O remuscare? pe mine! — repeti elu; — speru, cà nu credi acést'a.

— In adeveru nu pré credu, càci te cunosc multu mai bine, de câtu se presupunu, cà esti capabilu de caintia.

— Asiá e, scumpa mea. Unui sufletu cá alu meu nici odata nu-i pare reu de ceea ce a voitu.

— Dar neliniscea; existe aceea?

Saint-Maixent facú unu semnu afirmativu.

— Si, — reluá frumós'a Olimpia, — potu sè scíu caus'a?

— Poti si trebue sè-lu scíi, càci e vorb'a de vítorulu dtale de odata cu alu meu.

— Ai dreptate, — díse jun'a femeia dupa ce se esplicá marquisulu; — în adeveru, acést'a e cu putintia, si ívingerea, ce ni-a parutu hotarítóre, dóra ne va puté scapá. Dar déca vedu reulu, nu vedu léculu.

Saint-Maixent ficsá a supra complicei sale o privire lunga si scrutátóre.

— In adeveru, — díse elu apoi cu ironia ascunsa, — me pui în mirare, marquisa!

— Pentru ce?

— Te credeam inteligenta . . . erai . . .

— Si nu mai süm?

— Celu puginu în acestu momentu nu; càci acela lécu, ce nu-lu affi, ar trebui sè-lu scíi cá mine: e fôrte simplu si singuru.

— Explica-te!

— Da, la draci! me voiu esplicá. Contess'a viua e unu pericolu pentru noi; contess'a mórtá — nu ar mai fi. Conchide!

Dómn'a Chavigny deviní palida.

— Érași o crima! — gângavi ea.

— O crima trebuitóre. Dar ce ti-i? Par' cà tremuri.

— Da, tremuru . . . tremuru de gróza si de frica. Am inaintatu bine pe cararea reului . . . inse curagiulu nu me póte conduce pân'acolo. Maria e rud'a si amic'a mea, nu voiescu sè fia ucisa.

— Nu vrei! — repeti marquisulu într'unu tonu aprópe amenintatoru.

— Nu! nu! de o suta de ori nu! — respunse frumós'a Olimpia cu taría. Facuramu destulu pentru acésta bogatía mare care ne-a orbitu pe améndoi . . . Nu vei merge mai departe!

— Asiá credi, Olimpio?

— Süm sigura de ast'a.

— Si cine-mi va stá în cale?

— Eu . . .

— Dar totusi, cum m'ai oprí de cumva asiu avé placerea sè mergu mai departe? Me vei amenintá cu vr'o denunciare? Te facu atenta, cà acést'a ar fi o nebunía. Esti complicea mea; unu lantiu nedeslegabilu ne impreuna. Nu poti sè me acuzi, fara sè nu te perdi si pe dta.

— Nu, nu te voiu denunciá, voiu face unu pasiu mai bunu.

— Ce vei face?

— Voiu face crim'a cu neputintia, nimicindu-i îndemnul. Vrei sè omori pe contess'a, de óra-ce eu mostenescu bogatiile sale cari au sè devina ale dtale prin casatori'a nóstra. E bine! íti juru, cà de cumva vér'a mea va muri prin o mórté suspecta, nu va mai fi nimica comunu între dta si mine; tóte proiectele nóstre voru fi rupte; nu voiu purtá nici odata numele dtale. Audi, íti juru, si voiu tîné acestu juramentu!

Dn'a Chavigny se asteptá la o esplosiune de manía; dar se 'nslá.

Saint-Maixent isi plecá capulu pe peptu, si timpu de câte-va minute remase adâncitu în cugetele sale.

— Fía! — esclamá elu de odata, — dta, fara 'ndoiéla, ai dreptu, si eu te voiu ascultá; dar de cumva, neputédu nimicí pedeca, asiu ocolí-o?

— Ce vrei sè díci?

— De cumva asiu sterge din cartea vietii numele contesei, fara d'a micșorá nici cu unulu numelu dílelor sale? Cu unu cuventu, de cumva dins'a ar puté fi de odata si viua si mórtá si de cumva ai avé proba în privinti'a ast'a?

— E bine?

— Lasá-me-vei sè lucru liberu?

— Pentru ce nu? Dar vci scóte acestu resultatu mare? prin ce mijlocu?

— Acel'a nu-lu scíu înca; dar ílu voiu cercá, si — pe cuvêntulu meu de marquis de Saint-Maixent, — ílu voiu gasí!

— Viua si mórtá! . . . — repeti frumós'a Olimpia; — e cu neputintia!

— Dóra . . .

XXV.

Inceputulu planului nou.

Cam la trei luni dupa evenimentele ce amu povestitu, si în dupa-miédiadi'a unei díle frumóse, unu calaretiu simplu îmbracatu, dar pe unu calu fôrte bunu, mergea în trabu mare pe drumulu de tíera reu grigitu, care conducea din Clermont la Paris.

Calaretiulu se aflá la patru mil, dincolo de orasiulu Saint-Jude, prin care trecú fara a-si înceté mersulu si fara sè arunce o cautatura de ochi a supra firmei frumóse de nou zugravita a ospetariei „Armele Franciei“, tînuta de vechiulu nostru cunoscutu Vilelmu Chadorant, — si întrá sub umbrele imposante ale padurei de Ébreuil, ale carui arbori mai vechi decât unu secolu marginiau drumulu transformatu de ei într'unu mare tunelu de verdétia.

(Va urmá.)

S A E O N U ?

Calindarulul septemanei.

Dumin.	2 14	E. 20 d. R. s. st. m. Ciprian.
Luni	3 15	s. st. m. Dionisiu, s. m. Rustic.
Marti	4 16	s. p. Ieroteiu, s. m. Petru.
Mercuri	5 17	ss. mm. Caritina, Mameleta.
Joi	6 18	s. ap. Toma, s. m. Erotiida.
Vineri	7 19	ss. m. mm. Sergiu, Vachu.
Samb.	8 20	c. ma. Pelagia, s. Taisia.

CRONIC'A RESBOIULUI.

Raniti români.

Contribuții pentru raniti români! Éta apelulu ce trebuie sè-lu faca acuma totu Românulu catra confratii sei. Cu aceste cuvinte începemu si noi împartesîrile nôstre din acesta rubrica. Sângele românu curge în sîrôie pe câmpnlu bataliei. Mîi de confrati ai nostru suferu. Haid sè vinimu întru ajutorulu lor! Contribuiesca fia-care dupa putintia, multu puçinu, câtu va fi în stare. Infintiarea comitetelor e oprita; dar persône singuratice potu sè faca colecte, si apoi sè le tramita séu de-a dreptulu principelui Dim. Ghi-ca în Bucuresci, séu onorabilei dômnè Iudita Macelaru în Sibîiu.

Adunarea ajutoarelor pentru raniti români urmèza în continuu, atâtu din còce, câtu si dincolo de Carpatî. Dar mai alesu acolo, zelulu de ajutorare este fòrte petrundiatoru. Amploiatii îsi oferu lefile, artistii vinitula represintatiunilor, professori si scolari banii puçini ce-i au, veduvele obolulu, — cu unu cuvèntu, toti iau parte la marea miscare nationala. Si totusi contribuiriile nu ajungu! Raniti mai au trebuintia de ajutore. Auditi acèst'a, voi Români, din tôte partile!?

Sosirea ranitilor de pe câmpulu bataliei este întimpinata în tôte orasierele Romaniei cu stim'a cuvinçiosã acestor eroi. La gar'a de la Bucuresci publicu, în frunte cu Dòmna tierii, a primitu în mai multe rënduri trenurile cari aduceau raniti de la Plevna. Despre primiriile din orasierele de provincia, éta aice vr'o dône, pe cari le scòtemu din „Romanulu“ :

Primirea ranitilor la Ploesci. Cetatienii Ploesceni, îndata ce se informara, cà unu numeru de raniti au sè sosèscã acolo, dupa ce s'a tinutu serviciulu divinulu la biseric'a catedrala si la tôte celelalte, pentru memori'a celor morti, s'au grabitu sè mèrga în mare multime, barbati si femei, familii distinse, la gara, unde dlu prefectu alu judetului, personalulu politiei si alti functionari, precum si unu batalionu de garda civica cu music'a în capu, esisera sè întimpine pe osteni raniti. Nici odata nu s'a vediutu atât'a multime de poporatiune esita la gara si în grupe pe stradele ce conducu la gara. Trenulu sosindu, a fostu primitu cu imnulu nationalu întonatu de music'a gardei, care a facutu onoruri ranitilor osteni ce erau în numeru de peste 100. Timpulu erã fòrte frumosu, gard'a civica a tinutu lini'a pe peronulu garei întru trenu si îmbulzirea fara séma a cetatienilor si dóm-

nelor, cari cu coròne de flori, beuturi si comestibile au tratatu pe raniti. Abiã pe la 11 óre si jumetate putèndu-se retrage multimea trasurilor si a celor pe josu cu batalionulu de garda si music'a înainte.

Sosirea ranitilor în Focsiani. În dimineti'a dîlei de 9/21 sept. pe la 9 óre, peste 3000 de persône din diferite clase ale societatii se adunaserã pe câmp'a sioselei nationale de la Focsiani, în capu cu primarulu — c'o tava plina de flori — asteptându sosirea ranitilor. La 10 óre aparù convoiulu. La aparitiunea ranitilor, music'a primariei adusa pentru acestu scopu începù a întonã unu imnu nationalu. Sosindu trasurile : „Bine ati vinitu, copii!“ — strigã tóta multimea. Dupa care dlu primaru, ajutatu de unu domnu, depuse câte o coròna de flori pe capulu fia-carui ranitu. Apoi raniti fure asediati în spitaluri, unde li s'a datu îngrigirea cea mai mare.

La Bacãu raniti au fostu întimpinati cu asemene simpathia. „Gazet'a de Bacãu“ scrie : „Astadi pe la 9½ óre dimineti'a a sositu la gar'a Bacãu unu transportu de raniti români. Inca de la 6 óre peronulu garei erã plinu de sute de cetatieni de tôte clasele, cari s'au adunatu spontanu pentru a întimpinã pe bravii soldati raniti. Nerabdarea cetatienilor erã indescriptibila d'a vedè câtu mai curèndu pe acei osteni cari au datu astadi glori'a natiunii române. Music'a comunei inotiea acèsta marètia adunare, si dômnèle Bacãuene nu remasera nici un'a pe a casa, tôte împodobeau imposant'a adunare. Când se dete semnalulu de sosire, music'a începù a întonã unu marsiu, si când trenulu statù, poporatiunea alergã de la unu vagonu la altulu. Când raniti se coborira, o emotiune cá o schinteia electrica strabatù ànimele a mîi de cetatieni. Lacrimi de bucuria curgeau si din ochii cei mai tari. Felicitãri si urãri se stracurau cá fulgerulu pe buzele tutor printre cari treceau bravii soldati, condusi la trasurile ce asteptau. Dòmnele Bacãuene, dupa ce însoçira pe raniti la trasuri, se înturnara pentru a felicitã si pe alti raniti, ce se duceau pentru alte judetie. Ele le împartira tutunu, si astfelu totu în supetulu musiciei trenulu plecã.

La Romanu, precum ni spune „Albin'a Romanu“, primirea ranitilor la gara fu un'a din cele mai frumòse si mai simpatice. Doue plutòne de garda nationala, cu câte-va sectii de artileristi judetieni si de calarasi, precum si music'a primariei, asteptau pe peronu împreuna c'unu publicu fòrte numerosu. Soldatii fure condusi mai àntãiu în restaurati'a garei, unde facura o mica cina, în timpulu careia music'a primariei întonã mai multe arii nationale, si-apoi fure transportati în trasuri la spitalulu din acelu orasiu. O persóna stimabila a binevoitu a se însarcinã cu cautarea celui mai greu ranitu, luându-lu la propri'a sa locuintia. Dlu primaru a împartitu fia-caruia câte o mica suma de bani strinsi prin contributiã de catra ènsusi dsa.

Spitalulu de raniti alu M. S. Dòmnei. Cetimulu în „Romania libera“, cà M. S. Dòmna a claditu cu propri'a sa cheltuièla doue barace lângã Asilulu Elena Dòmna, în cari se afla 34 paturi. Totu acolo se mai afla cinci corturi pentru casuri exceptionale, datorite totu Augustei initiative. Pe lângã aceste, mai sînt si

la gar'a Cotroceni 25 paturi, întretinute totu din fondurile Dómnei. Cautarea ranitilor din acele localuri o face distinsulu dr. Glück, ajutat de fiulu dsale, studentu în medicina la facultatea din Berlin. Dnii br. d'Hoguere si Lubici, artistu pianistu, procura totu felulu de ajutore si usiorări pentru raniti. Insa-si Dómn'a, impreuna cu damele de onóre, dau ajutoru la legarea ranelor. Bolnavii de acolo, pe lângă August'a îngrigire a Dómnei si a medicilor, au mâncare fôrte buna, chiar din bucatari'a Curtii, si tigări la discretiune, precum si vinu calitate superióra în cantitatea recomandata de medici, asiá cá la casu de trebuintia, li se da si câte o oca pe di. M. Sa Dómn'a visitéza de mai multe ori pe di pe acei raniti. Unu ranitu la mân'a drépta, manifestându dorint'a de a scrie a casa, i-a scrisu epistol'a chiar M. S. Dómn'a. Ranitiu de acolo, fačia cu îngrigirea ce li se da, se potu considerá cá fôrte fericiti.

Totu relativu la spitalulu Dómnei, mai cetimu în „Timpulu“, cá M. Sa Dómn'a îngrigesce cu cheltuiél'a sa vr'o 60 raniti. M. S. Dómn'a si domnisiórele de onóre — díce alu diuaru — sânt mamele si ângerii protectori ai fericitilor raniti, cari zacu în acele paturi. Ochii neadormiti ai Soveranei Românilor i veghiéza mereu. Domnisiórele de onóre se asiédia la capetâiulu fia-carui ranitu si scriu familiei lui scrissori de doru si recunoscintia pentru îngrigirile cu cari este încungiuratu . . . M. S. Dómna asista chiar la operatii, astfelu cá ranitul, în acele momente dure-rose, are lângă elu o mama, care ilu mângaiia si ilu încuragéza. Éta unu faptu! Erá sè se faca operatié unui ranitu la picioru, pentru scóterea unui osu. Ranitul nu voiá sè se supuna nici d'a fi cloroformisatu, nici d'a îndurá deştepu operati'a. Numai M. Sa Dómn'a, cu ângerescile ei îndemnări, a pututu sè-lu decida. Când bietulu soldatu s'a deşteptatu cu piciorulu operatu, numai sciea de multiamire; sarutá într'una mânilé auguste mame, care ilu veghiase în cursulu cumplitei operári . . . Devotamentulu, zelulu, sciinti'a si ânim'a, tóte se întrecu pentru a îndulci amarulu a celor victime ale resboiului.“

Ranitiu în spitalulu Brâncovénu la Bucuresci. M. S. Dómn'a visitéza mai de multe ori si pe ranitiu de la spitalulu brâncovenescu. Antâi'a dómna de caritate — scrie „Romanulu“ — adresséza tuturor cuvinte de mângaiere si vorbesce cu fia-care în deosebi. La 15/27 sept. M. Sa Dómn'a a visitatu din nou spitalulu brâncovenescu, însoçita d'unu celebru scriitoru rustru, care a admiratu si dënsulu curatieni'a, bun'a îngrigire si administratiune a acelu spitalu, care înca de la 'nceputulu resboiului s'a grabitu a pune la dispositiunea ministerului de resboiu unu numeru de 80 paturi pentru raniti români.

Spitaluri pentru raniti se facu si se facura în mai multe orasie ale Romaniei. Spre acestu scopu se arangiara loterii, se deschisera liste de subscrieri, si se facura oferte fôrte considerabile din partea particularilor. Toti fiii patriei grabira a-si face dator'i'a.

Din Craiova se scrie „Romanului“, cá dómnele de acolo au înfiintiatu unu spitalu de 45 paturi, care deja functionéza si pe care ilu întretinu cu tóte cele necesare, fara sè cóste pe statu ceva. Dnele Elena Dumba si Coloni au organisatu unu spitalu de diece paturi cu a dlor cheltuiéla, care deja este plinu de raniti, cari primescu îngrigirile cele mai bune. Spitalule publice si private cu acele ale orasiului Craiova,

Preda, Stirbei, s'au pusu la dispositiunea armatei si deja ele sânt pline cu soldati români si îngrigiti de primari'a si epitrop'i'a Stirbei.

Turnu-Magurele e unu spitalu! Astfelu începe unu corespundinte alu diuarului „L'Orient“ înainte d'a intrá 'n orasiu, treci pe dinaintea ambulantiilor „Crucei Rosie“, conduse de eminentulu dr. D. Severeanu. În centrulu orasiului se gasesce „Ospiciulu Independintiei“, sub directiunea neobositei dómne Maria Rosetti. Si mai departe în gradin'a publica întêlnesci corturile pline de raniti, pe cari le dirigu c'o admirabila activitate dnele Natalia Sutiú, Liténu, Codrénu si venerabil'a sora dn'a Ghica. În fine e spitalulu militaru, încungiuratu de corturi si plinu de raniti. Uitám ambulanti'a Societáti israelite de Iasi, pe care o dirige fôrte bine dr. Friedmann. Tóte dómnele esceléza întru a îngrigi pe raniti. Dn'a Rosetti e ajutata cu inteligintia de dnele Câmpinénu si Cernat; dnele Sutiú, Liténu, Ghica, Codrénu, sânt adevérati ângeri în acelu locu de glorióse miserii; cea din urma e neobosita, e pretotindeni, asista la tóte operatiunile si se pricepe mai bine decâtu unu doctoru la legarea ranelor, chiar dupa opiniunea doctorilor.

Din Timisióra tocmai acum primimu unu apelu alu dómnei Iulia Rotariu n. Dregheciu, adressatu catra Români din giurulu Timisiórei, invitându pe toti domnii, pe pré onoratele dómne, cocóne si economé române sè contribuiéscă la dsa si sè indemne si pe altii d'a face contribuii de bani, scame, pânză, legaturi si altele în favorulu ostasilor români raniti din Roman'i'a.

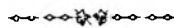
Ploesti 4 oct. 1877. Stimete Dle Vulcanu! A dáu'a dî dupa sosirea nóstra în Bucuresci, am fostu predatu banii si celelalte obiecte la „Crucea rosia“; de atuncia totu asteptu, cá sè le vediu publicate prin jurnale, ce pâna la plecarea nóstra nu s'au întêmplatu, éra adi, findu silite a asteptá post'a cu care avem: sè plecâmu la Brasiovu aicea în Ploesti, avéndu dar tîmpu iti trimitu copi'a quittei de la „Crucea rosia“ cu rogarea sè ai bunatatea a o publicá în „Familia.“

A dtale stimatóre

Leontina Romanu n. Balomiri.

Nr. 513 Receptisei. Societatea Crucei Rosie din Romania. Subscriere pentru ajutorulu ranitilor. Dn'a Leontina Romanu din Budapesta: Lei una suta diece (110). Se certifica de noi primirea sumei aretate mai susu. Anulu 1877 lun'a Augustu 23. Tacu Dimitrescu cassierul eforiei spitalelor civile Bucuresci. Cassier Dimitrescu.

List'a contributórelor: Dn'a N. N. 15 fl., dn'a Aurelia Vulcanu 5 fl., dn'a Emma Sërbu 5 fl., dn'a Fani Puscariu 15 fl., dlu dr. Dimitrie Nedelcu 5 fl., dn'a Leontina Romanu 17 fr. 75 bani. Unu pachetu scama, 42 bucâti triangule, 80 buc. compresse, 32 bandage.

R e s b o i u l u.

Spiritele în Români'a sânt fôrte agitate. Luptele de la Plevna, unde óstea româna de si s'a purtatú vitejesce, cáci a ocupatu redut'a de frunte Grivitia, totusi a avutu perderi cumplite, au produsu iritatiune mare în multe parti. Nemultiamirea cu starea lucrurilor devine totu mai acuta. Multi dicu: „Pentru ce amu trecutu noi fruntar'ile ticrii? Ce fo-

losu avemu, că ni versămu sângele în siantiurile Plevnei?“ Partid'a conservatōre exploatăza acēsta nemulțiamire și acusa guvernulu, că a trecutu fruntariile fara sē cēra mai ăntăiu votulu corpurilor legiuitōre. Organele acestei partide pretindu convocarea camerelor, că aceste sē tramita guvernulu înaintea Curtii de cassatiune. (?)

Românii și Rusii. Corespundirtele diuarului „Presse“ din Viena constatā mai de multe ori, că între armat'a romāna și cea russēsca de la Plevna nu esiste mare armonia și fratietate. Caus'a sânt Rusii. Când ei au întratu în Romani'a, au despretiuitu armat'a romāna, ma și organele de publicitate din Rusi'a publicau insulte a supra ei, căci li se parea přetina și pân'atunce n'a fostu nici odată 'n focu. Atunce Rusii pentru tōta lumea n'ar fi cerutu coopearea armatei romāne, căci ast'a ar fi fostu mai josu de demnitatea lor. Ei erau de parerea, că și singuri voru prepadi în curēndu pe turci, și înca fara s'aduca vr'unu numeru mai mare de ostasi. Când înse Rusii capetara la Plevna batai'a prima, schimbara îndata judecat'a lor fatia de armat'a romāna. Atunce acēsta devini numai decātu valorōsa, și cerura coopearea ei. Românii trecura Dunarea, și se purtara că niste eroi. Pe când Rusii perdura ărași redutele ce ocupasera: tricolorulu romānu fălfaia și astadi pe innaltimile Grivitiei. Corespundintii tuturor diuarelor constata bravur'a Romānilor. Dusmanii cei mai încarnati au recunoscutu acēst'a. Numai rusii nu. Laudele ómenilor nepartiali desteptara invidi'a lor, și nu recunoscuro de felu bravur'a armatei romāne; ma s'a gasitu unu diuaru russescu, „Golos“, care nu s'a sfiit a insultá pe ostasiu romāni. Generalulu Ignatiev, întrebatu de unu strainu, decā în adeveru Românii s'au purtatu atātu de bravu? — a surisu cu dispretiu și a adaugatu, că în ataculu Grivitiei Românii de dōue ori au luat-o la fuga, și că a trebuitu sē se tramita unu oficieru prussescu, că sē-i rentōrca. Dupa ocuparea redutei Grivitia — scrie corespundintele „Pressei“ din Viena — Rusii au voitu sē retina pentru ei tōte cele patru tunuri și stégulu, ce Românii luasera de la turci; acēsta produse asiá mare iritatiune în óstea romāna, încātu principele Carol a đisu, că în casulu acēst'a dēnsulu va retramite tiarului tōte ordinile St. George. Resultatulu apoi a fostu, că stégulu remase alu Romanilor, ăr dintre tunuri capetara trei. Tōte aceste au produsu multe nemulțiamiri în sirurile armatei romāne. Astfelu putemu întielege fōrte bine, că nu pōte sē existe fratietate între ambele armate. Ast'a înse nu împedeca pe Romāni d'a luptá, căci ei lupta pentru salvarea onōrei nationale!

Cine a ocupatu Grivitia? Corespundintii tuturor diuarelor au scrisu și tōta lumea scie, că eroismulu romānescu a luat Grivitia; acolo se ucise calulu sub colonelulu Ispatescu, majorulu Siontiu muri în capulu batalionulu seu, capitanulu Valter asvêrlindu-se cu ómenii sei spre a întrá în reduta cadiu mortu în siantiurile ei; acolo soldatulu Grigorie Iónu, din batalionulu 2-le de vênatori, smulse unu drapelu de la turci, ucigându pe celu ce ilu purtá. Si totusi principele Gorciacoff a depesiatu ambasadei din Paris, că „assaltulu s'a datu de cinci bataliōne russe și unulu romānu, și că marea reduta Grivitia au luat-o trupele generalulu Radianoff. Prin urmare — dupa telegram'a oficiala a guvernulu russescu — la ataculu generalu în contra Plevnei numai unu bata-

lionu romanescu ar fi luat parte; ăr Grivitia a fostu ocupata esclusivu de catra rusi. Acēsta calcare în piciorē a adeverului a îndemnatu pe dlu Lachmann, corespundinte alu diarelor din Augsburg și Berna, sē tramita diuarului „L'Orient“ o telegrama, din care scótemu urmatōrele: „Adeverulu e, că trupele cari au luat redut'a Grivitia, erau optu bataliōne romāne și numai trei bataliōne russesci. Dovéd'a despre acēst'a o aveti în trofeele luate: unu stégu și trei tunuri pentru Romāni și numai unu singuru tunu pentru Rusi. Eu am fostu martoru ocularu.“ Dar și aceste trei bataliōne russesci, precum scrie totu dlu Lachmann în „Romanulu“ de la 7/19 sept., au vinitu cu o óra dupa începerea atacului de catra trupele romāne, și că ele nici nu au luat parte la alu doile atacu, adeca la ataculu de sēra, când s'a luat redut'a, pentru că se retrasera în satulu Grivitia. Si în fine, corespundintele „Pressei“ din Viena, totu de pe câmpulu resboiului, scrie: „Turcii nu mai puteau sē resiste vitejiei Romānilor, și au începutu sē fuga în cea mai mare desordine.“ Éta dara, cum a denaturatu adeverulu pâna și principele Gorciacoff.

Tunurile luate de la turci. Amu raportatu, că stégulu luat de la turci a fostu dusu la Bucuresci și acolo — purtatu cu pompa mare s'a asediatu în arsenalu. Adaugemu acuma, că și cele trei tunuri fure duse la Bucuresci. Éta cum descrie „Romānulu“ primirea lor: „Cele trei tunuri luate de la Turci au fostu conduse ieri de la gar'a Têrgoviste pe calea Mogosiói și apoi pe bulevardu la statuu lui Mihaiu Bravulu. Totu drumulu de la gara pâna la bulevardu ăr întiesatu de lume. M. S. Dómna a sositu pe bulevardu pe la 3 jum. óre și a fostu primita de dnii ministrii de culte și lucrări publice. Pușinu mai în urma sōsi și dlu ministru de esterne. M. S. Dómna a luat locu dinaintea statuei lui Mihaiu Bravulu, unde a asteptatu sosirea tunurilor. Erau aprópe 4 óre cându dōue din acele tunuri fura asediate, în strigări de ura, d'a drépt'a și d'a stâng'a statuei eroului de la Calugareni; ăr celu d'alu treilea fu dusu la corpulu de garda de la palatu. Oficiarulu care însociá aceste trofee ăr tēnerulu sub-locotenentu Hartel, din artileria, caruia i s'a datu medali'a „Virtutii militare.“ M. S. Dómna i oferi unu buchetu, dupa ce tunurile fura asediate, și apoi se retrase.

Si cavaleri'a romana a escelatu de curēndu la Plevna și în o lupta mai mica a luat de la turci unu stégu. Acēst'a, că celu d'ăntăiu, fu dusu la Bucuresci. Va sē dica, Românii au pân'acuma dōue stéguri și trei tunuri turcesci. Rusii numai unu tunu!

Sciri de pe câmpulu de resboiu.

Noutatea cea mai mare este, că cartirulu generalu russescu din Gorni-Studen se va mutá la Sistovu. Acēsta, se dice, că se face din consideratiuni climatice. Gorni-Studen nu e acomodatatu pentru a petrece ăr'n acolo. Tiarulu acolo a fostu bolnavu, dar s'a însanetosiatu.

La Plevna se facu pregatiri mari pentru unu atacu nou, care se crede, că va urmá peste 8—10 zile. Din Virbiza se telegraféza diuarului englesu „Daily News“, că Românii înaintéza cu hotarire prin mijloculu transieelor, a supra celei d'a dōu'a reduta

de la Grivitia. Deja au terminatu a patr'a paralela. *Românii* — scrie corespundintele acelui dîuaru — *sunt admirabilu prin spiritulu lor resboinicu si prin energîa lor inaintea dificultătilor:*

Suleiman pasia a primitu ordinulu d'a întră repede si cu energiã în actiune. Asiã dara la Dunare ne putem asteptã în curêndu la o batalia mare.

La Sipca nu este nici o noutate mai importanta, cãci numai lupte mai mici de avantgarde s'au întemplat.

Unu consiliu de resboiu, tînutu de curêndu la Gorni-Studen a hotaritu, sè se tramita din Russi'a unu nouu corpu de armata pe câmpulu bataliei. Acest'a înse nu va putè sosi mai de graba decãtu la finea lui noemvre.

In Asia a fostu o ciocnire destulu de mare între Muctar pasia si Loris-Melicoff. Rusii au voitu sè întrerumpa comunicarea lui Muctar pasia cu Carsulu, înse n'au reesitu.

Sultanulu a datu lui Osman pasia si lui Muctar pasia titlulu de „îvingatoru“ si decoratiã „Osmaniei“ in briliante.

Principele Nichita nu-si va mai întinde operatiunile în Hertiegovina, de óra-ce a cuceritu atãtu pamêntu, cãtu pôte sperã sè pastreze dupa pace. Din Constantinopolu se scrie înse cã Sultanulu va tramite în contra lui 10,000 de ómeni sub comand'a Mehemmed Ali.

Perderile Rusilor pâna la 27 septemvre pe câmpulu de resboiu din Europa a fostu 52,008 ómeni.

CE E NOU?

Principele de coróna Rudolf, precum scriu unele dîuare din Viena, nu peste multu timpu se va încoronã cã rege alu Ungariei. Impartesîrea acest'a fiindu numai o „scire“, o comunicãmu si noi cu tóta rezerv'a.

Principele Amadeo, fostulu rege alu Spaniei, de când i-a muritu soçia, a caditu în melancolia si petrece óre întregi la mormêntulu repausatei. De curêndu se scrie din Roma, cã principele este hotaritu sè se calugarésca.

Conjuratiunea secuiésca, gratia investigatiunii consciintiose, nici pâna astadi nu-i descoperita; si de óre-ce insu-si ministrulu honvedilor, Szende, a mersu la faci'a locului, se speredia cã în urm'a urmelor va resultã nimic'a tóta, — nu cumva secuii si corifeii turcofilu unguri se fie compromisati în ochii lumiei si a dinastiei. Din caus'a dlui Helfi înca nu se alese nimic'a, dnii Tisza si Thaisz negara tóte, si dîsere în camera, cã nesce „trãgeri“ (servitori) beti, fara a avé porunca de la cineva, de buna voi'a lor au intratu în cas'a dlui deputatu. Deputatulu Ivor Kaas respunde, cã referad'a primu-ministrului e minciuna góla, buna pentru a seduce legislatiunea; ér deputatulu bar. Simonyi dise, cã asié ceva afara de Ungari'a numai în tierile selbatice se pôte întemplã. Majoritatea camerei, fara a se genã cãtu de puçinu de purtare si referad'a curiosa a ministrului si a organelor lui, a luat la cunoscintia respunsulu datu, trecêndu la ordinea dilei.

Concertulu plugarilor din Chiseteu în Banatu, anunçiatu si în fói'a nóstra, a reesitu fórte bine, si-a produsu fondulu unu vinitu curatu de 60 fl. Fiindu tocmai Santa-Maria mica, si totu-odata „Ruga“ acolo, publiculu numerosu s'a adunatu înca de demnétia si a asistatu ântâiu la liturgiã, cu care ocasiune parintele protopopu tractualu Georgiu Craciunescu a rostitu o cuvêntare fórte potrivita. Ecteniile si celelalte cântãri îndatinatè la sãnt'a liturgiã fure tóte cântate în cvartetu de corulu plugarilor, sub conducerea neobositulu seu diriginte dlu Lucianu Siepetianu clericu absolutu. Dupa miédiadi urmã joculu tieranilor, cu care ocasiune corespundintele nostru a constatatu, cã gustulu în privinti'a dantiului a începutu a degenerã în acele parti si cã lucsul a luat dimensiuni mari si în poporu. La concertu sér'a s'a adunatu unu publicu frumosu, si piesele anunçiate în programu fure executate cu precisiune, ceea face onóre nu numai corului, dar mai alesu numitulu dnu diriginte. Declamatiunile înca au fostu reesite, si au facutu efectu mare; asemenea si unu solo, si cvartetulu cântatu numai de patru ênsi.

Societati si institute.

Societatea „Petru Maioru“, a junimei nóstre din Budapesta, duminec'a trecuta si-tinã prim'a adunare generale de constituire. Presiedinte fu aclamatu, în unanimitate si cu entusiasmu, dlu Iosifu Vulcanu, redactorele acestui diurnalu, cã unulu care fu intemeiatorulu acestei societãti de bunu renume. Tinerii alesera de vice-pres. pe Drdulu în med. Dumitreanu, precum si pe ceialalti functionari totu prin unanimitate. Dupa terminarea siedintiei tinerimea s'a intrunitu la o cina fratiésca, unde s'a pronunçiatu mai multe toastè, pentru prosperarea societãtii, pentru presiedintele alesu, membrii fundatori si spriginitori; în fine pentru bravi ostasi români de la Grivitia. S'a facutu si o colecta pentru raniti; banii adunati se voru tramite la locul destinatiunii în semnu de omagiu si recunoscintia pentru fratii, cari renaltiara glori'a numelui de romãnu.

Societatea academica din Bucuresci si-a încheiatu sesiunea anuala. Din lucrãrile sale principale amintimu, cã în caus'a manuscrisurilor lui Cantemiru Societatea va tramite pe cine-va la Petersburg, dóra pe dlu Gr. Tocilescu. Premiulu Nasturelu de 4000 lei s'a acordatu dlui Al. Odobescu pentru „Istori'a Archeologiei.“ Premiulu daruitu de dlu Odobescu, pentru care pân'acuma la siese concursuri nu se presintase nici o lucrare, a fostu acordatu dlui Gr. G. Tocilescu pentru lucrarea dsale: „Cercetãri a supra popórelor cari au locuitu tierile române d'a stãng'a Dunarii, mai nainte de cucerirea acestor tieri de catre imperatulu Traianu.“ Acestu premiú a fostu de 2500 lei. Societatea a alesu membrii ordinari pe dnii: Hasdeu si Chintescu; membrii onorari pe dnii Nic. Popea, dr. G. Silasi si Ioanu cav. de Puscariu; membrii corespundinti pe dnii: Boiu, Ar. Densusianu, Popescu, dr. Mesiota, si V. Romanu. Dnii Baritiu, Sturza si Urechia au cetitu lucrãri în siedintiele publice.